

СХОДОЗНАВСТВО І СХІДНІ МОВИ В КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ЛІНГВІСТИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Сходознавство в Україні має давні традиції та значні здобутки: достатньо згадати хоча б наукову школу академіка Агатангела Кримського. Проте на початку 30-х рр. XX ст. сходознавчі дослідження в нашій країні було згорнуто, а переважна більшість учених-сходознавців репресована, що завдало непоправної шкоди цьому напрямку української науки. Ситуація не змінилася й у повоєнний період, коли сходознавством займалися лише невеликі відділи кількох інститутів Академії наук УРСР, чого було вкрай недостатньо для організації систематичної та всебічної розробки сходознавчої проблематики. Натомість основні дослідницькі центри, які вивчали країни Сходу, були скупчені в Москві та Ленінграді, в цих містах перебували й провідні наукові сили цієї галузі науки.

Як відомо, з розпадом СРСР Україна перестала залежати від Москви, чим скористалися й українські вищі навчальні заклади, і зокрема, Київський державний педагогічний інститут іноземних мов, де у 1989 р. було розпочато підготовку філологів з китайської та японської мов. Могутній імпульс подальшому розвитку східних мов у нашому тоді ще педінституті іноземних мов дало проголошення незалежності України в 1991 р. У зв'язку з виходом суверенної України на міжнародну арену та встановленням дипломатичних відносин України з багатьма державами світу, в тому числі й з азійськими, виникла гостра потреба у підготовці власних кадрів, які б добре володіли не тільки західними, але й східними мовами.

Ці обставини сприяли створенню в 1991 р. у структурі педінституту іноземних мов кафедри східних мов, яка перебрала на себе підготовку перекладачів китайської та японської мов. Починати роботу довелось фактично з нуля, бо викладачі кафедри не мали достатньої кількості словників, іншої довідкової літератури, не кажучи вже про підручники та посібники, які тільки мали бути створені. Але завдяки ентузіазмові викладачів за порівняно короткий час було закладено надійне підґрунтя для проведення повноцінних викладів. Серйозну допомогу в науково-методичному забезпеченні навчального процесу надали посольства східних країн: Китаю, Японії, Туреччини. Вони передали у дарунок університету чимало навчальної та художньої літератури, а також словників. За сприяння Посольства Туреччини в Україні з 1993 р. було розпочато підготовку фахівців з турецької філології. У наступному році кафедру східних мов було реорганізовано та перейменовано в кафедру східних мов і цивілізацій.

У 1995 р. підготовку фахівців зі східної лінгвістики в нашому університеті було інтенсифіковано шляхом збільшення номенклатури мов, зокрема, було введено підготовку перекладачів з арабської та корейської мов, а на відділенні китайської та японської мов було розпочато також підготовку майбутніх викладачів-філологів (крім перекладацького фаху). Цей рік став важливою віхою у розвитку східного лінгвокраїнознавства в Київському державному лінгвістичному університеті ще й завдяки тому, що було завершено створення україномовних програм з усіх дисциплін східних мов та налагоджено сталі творчі контакти з Інститутом сходознавства Національної Академії наук України, співробітники якого розпочали викладання цілої низки сходознавчих курсів у нашому університеті.

У 1997 р. було започатковано викладання перської мови. Інститут східних мов продовжував розвивати зв'язки з вищими навчальними закладами Китаю, Японії, Туреччини, Кореї, Єгипту, Ірану: активно здійснюється обмін викладачами і студентами з університетами названих країн. До навчального процесу залучено висококваліфікованих фахівців-лінгвістів та відомих сходознавців, а також носіїв мов, що сприяло поглибленню знань та вдосконаленню мовленнєвих навичок студентів. Найкращим студентам надавалась можливість відвідати країни Сходу, мови яких вони вивчають. Так, зокрема, студенти нашого університету в різні роки проходили короткотермінове ста-

жування в університетах Туреччини, Єгипту, Ірану; крім того, студентам – переможцям всеукраїнських олімпіад з японської та китайської мов надавалась можливість відбутися річне мовне стажування у вищих навчальних закладах Японії та Китаю.

Інститут проводить інтенсивну наукову роботу, організує міжнародні конференції та симпозіуми; на його базі за численної участі студентів проводяться всеукраїнські студентські олімпіади зі східних мов. Створено мережу добре обладнаних спеціалізованих кабінетів з кожної східної мови, що значною мірою стало можливе завдяки допомозі посольств деяких арабських країн, Ірану, Японії і найбільшою мірою – Республіки Корея. Завдяки цьому студенти Інституту східних мов мають можливість користуватися найсучаснішою технікою, що допомагає їм опанувати необхідною сумою знань з обраної спеціальності.

Нині підготовка студентів в Інституті східних мов проводиться за двома спеціальностями – «Переклад» та «Мова та література». Інститут східних мов готує викладачів та перекладачів з китайської та японської мов, а також перекладачів з корейської, арабської, турецької та перської мов. Окрім основної східної, студенти також вивчають другу іноземну (англійську) мову та за бажанням можуть опанувати і третьою (західною чи східною) мовою. Важливим є й те, що вивчення східних мов у нашому університеті посилене викладанням низки спеціальних та факультативних курсів історико-країнознавчого та економіко-політологічного змісту, завдяки чому студенти мають змогу набувати ґрунтовних знань з історії культури, національної психології та етнології східних країн. Слід згадати і про те, що в Інституті триває підготовка до започаткування викладання ще однієї східної мови – гінді, що дозволить Україні інтенсифікувати економічні та культурні зв'язки з ще однією великою азійською країною – Індією.

За п'ятнадцять років свого незалежного існування Україна зусиллями своїх провідних університетів зуміла значною мірою задовольнити власні потреби у викладачах і перекладачах зі східних мов. За цей час нашим університетом було здійснено вже кілька випусків спеціалістів зі східної філології, частина з яких залишилася на викладацькій роботі та нині успішно передає свої знання наступним поколінням студентів. Зараз на часі подальше наукове зростання цієї молодшої генерації викладачів східних мов Київського національного лінгвістичного університету, які мають підкріпити свої методичні здобутки успішним захистом власних кваліфікаційних робіт.

Одним з показників творчого поступу Інституту східних мов КНЛУ є започаткування видання міждисциплінарного інститутського збірника наукових праць «*Українська орієнталістика*», завдяки чому викладачі та студенти цього структурного підрозділу нашого університету отримали додаткову можливість для наукової апробації своїх досліджень. До першого числа згадуваного журналу увійшла низка змістовних статей, проблематика яких стосується широкого спектра проблем з історії міждержавних та міжнаціональних відносин азійських країн, специфіки їх економічного життя та культури; важливим є й те, що у значній кількості статей цього збірника аналізуються й різні аспекти східного мовознавства та перекладознавства.

Можна сподіватися, що синтезовані в цих статтях фактичні дані та сформульовані в них висновки являтимуть собою вагомий внесок у розвиток сходознавства в Україні. Відтак залишається лише побажати редколегії журналу забезпечити його регулярний вихід з тим, щоб у недалекому майбутньому це видання посіло чільне місце у науковому світі сходознавства та заохочувало викладачів та студентів Інституту східних мов нашого університету до нових творчих здобутків.

**Ректор
Київського національного
лінгвістичного університету**

професор Г.І. Артемчук